

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk (przewodniczący)

SSN Maciej Pacuda (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku [...] Bank S.A. we W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi we W.
z udziałem zainteresowanych K. P. i A. G. prowadzącej działalność gospodarczą
pod firmą „A.” w G.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 lipca 2018 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 września 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

oddala zażalenie

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we [...] postanowieniem z dnia 21 września 2017 r. odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez odwołującą się [...] Bank S.A. we W. od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] z dnia 23 lutego 2017 r. oraz oddalił wniosek odwołującej się o wstrzymanie wykonania tego wyroku.

Uzasadniając swoje stanowisko, Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że zasady dopuszczalności skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia reguluje art. 398² § 1 k.p.c. Przepis ten stanowi, że w sprawach zakresu prawa

pracy i ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

W niniejszej sprawie odwołująca się wniosła odwołanie od decyzji organu rentowego, w której to określono, że podstawa wymiaru i składka na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu wykonywania przez ubezpieczoną pracy na podstawie umów zlecenia u płatnika składek [...] Bank S.A. wynosiła 0. Istota sporu w tej sprawie sprowadzała się zatem do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonej jako pracownika zainteresowanej w okresie wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia zawartej z odwołującą się [...] Bank S.A., a tym samym czy ubezpieczoną można było uznać za pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W związku z tym przedmiotem sporu, a w konsekwencji przedmiotem zaskarżenia była jedynie wysokość należnych składek od zwiększonych podstaw wymiaru na ubezpieczenia opisane w zaskarżonych decyzjach. Skoro zaś przedmiotem sporu w sprawie jest prawo majątkowe, sprowadzające się do wysokości składek, to z uwagi na wysokość należnych składek w kwocie niższej niż 10.000 zł skarga kasacyjna nie była dopuszczalna.

Odwołująca się [...] Bank S.A. wniosła do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego we [...] z dnia 21 września 2017 r., zaskarżając to postanowienie „w całości” i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść postępowania i wydanego w sprawie postanowienia, to jest: (-) art. 398² § 1 k.p.c., przez odrzucenie wniesionej przez odwołującą się skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, podczas gdy została ona złożona w sprawach, w których skarga kasacyjna jest dopuszczalna niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia; (-) art. 398⁶ § 2 k.p.c., przez jego zastosowanie, mimo że nie zachodziły okoliczności uzasadniające jego zastosowanie i odrzucenie skargi kasacyjnej.

Żaląca się podniosła przy tym między innymi, że sprawa, w której wniesiono skargę kasacyjną, ma charakter sprawy o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, a więc wniesienie skargi kasacyjnej na rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji należało uznać za dopuszczalne, mimo że wartość przedmiotu zaskarżenia w tej sprawie nie przekraczała 10 tysięcy złotych.

Zdaniem żalącej się, za sprawę o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego należy uznać sprawę, w której ustalane jest czy dany podmiot podlega z danego tytułu ubezpieczeniu społecznemu. Przy czym przez termin ubezpieczenie społeczne należy rozumieć również ubezpieczenie zdrowotne. Toczący się spór nie jest sporem o wysokość składki, ale sporna jest „podmiotowa konfiguracja” stosunku ubezpieczenia zdrowotnego. Przedmiotem rozpoznania jest bowiem ustalenie czy „zainteresowani ubezpieczeni” w ramach pracy, którą świadczyli, podlegają ubezpieczeniu z tytułu zawartej z żalącą się umowy zlecenia, czy też z tytułu umowy o pracę zawartej ze swoim pracodawcą.

Powołując się na tak sformułowane i uzasadnione zarzuty, żaląca się wniosła o uchylenie, na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c., zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpatrywane w niniejszym postępowaniu zażalenie nie jest uzasadnione.

Wstępnie Sąd Najwyższy przypomina, że zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty, oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. W okolicznościach faktycznych sprawy, w której zostało wniesione rozpatrywane

zażalenie, wartość przedmiotu zaskarżenia bez wątpienia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Dlatego skarga kasacyjna w tej sprawie byłaby dopuszczalna tylko wówczas, gdyby możliwe było przyjęcie, że sprawa ta należy do wymienionych w art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażano pogląd, że sprawa „o składki na ubezpieczenie zdrowotne”, w której organ rentowy ustalił „zerową” podstawę wymiaru składek na to ubezpieczenie i – w konsekwencji – określił „zerową” wysokość składki (z tej racji, że osoba zainteresowana nie podlegała ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej z podmiotem trzecim w okolicznościach, o których stanowi art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych) jest w istocie sprawą „o podleganie ubezpieczeniu zdrowotnemu” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 lutego 2013 r., II UZ 129/12, LEX nr 1427732; z dnia 14 maja 2013 r., II UZ 19/13, LEX nr 1427734; z dnia 14 maja 2013 r., II UZ 17/13, LEX nr 1427733; z dnia 17 maja 2013 r., II UZ 20/13, LEX nr 1555546; z dnia 17 maja 2013 r., II UZ 21/13, LEX nr 1619028; z dnia 17 maja 2013 r., II UZ 22/13, LEX nr 1619029 i z dnia 6 czerwca 2013 r., II UZ 39/13, LEX nr 1331303). Sąd Najwyższy zajmował jednak i takie stanowisko, że sprawa z odwołania od decyzji organu rentowego, w której ustalono „zerową” podstawę i „zerowy” wymiar składek na ubezpieczenie zdrowotne – z uwagi na niepodleganie danej osoby ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią, na podstawie których ta osoba wykonywała pracę na rzecz swojego pracodawcy – nie jest sprawą o objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym i w konsekwencji dopuszczalność skargi kasacyjnej w takiej sprawie jest uzależniona od wartości przedmiotu zaskarżenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 lutego 2017 r., II UZ 76/16, LEX nr 2242372; z dnia 14 września 2017 r., II UZ 47/17 oraz z dnia 5 października 2017 r., II UZ 58/17, dotychczas niepublikowanych, a także z dnia 12 października 2017 r., II UZ 60/17, LEX nr 2382426).

Rozbieżność tę rozstrzygnęła ostatecznie uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., III UZP 9/17 (LEX nr 2496256), w której przesądzono, że sprawa z odwołania od decyzji organu rentowego ustalającej „zerową” podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne z

uwagi na niepodleganie ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia (art. 66 ust. 1 pkt e ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych; jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1938), jest sprawą, w której dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c.).

Uwzględniając ten pogląd prawny i w pełni go aprobuując, a także odnosząc go do okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, która została zainicjowana odwołaniem od decyzji organu rentowego ustalającej, że podstawa wymiaru składki i składka na ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonej z tytułu wykonywania przez nią pracy na podstawie umowy zlecenia zawartej z żalącą się wynosi 0 zł, Sąd Najwyższy uznaje zatem, że jeśli wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczona w skardze kasacyjnej wniesionej w niniejszej sprawie z całą pewnością jest niższa od kwoty wymienionej w art. 398² § 1 zdanie pierwsze *in fine* k.p.c., gdyż – jak podaje sama żaląca się – wynosi zaledwie 102,36 zł, to taka skarga kasacyjna nie jest dopuszczalna i podlega odrzuceniu z mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c. Dlatego zaskarżone postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 21 września 2017 r. winno być ocenione jako prawidłowe.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.